

Universitat Autònoma
de Barcelona

FACULTAT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

PROGRAMA MARC PRÀCTICUM

GRAU D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

1. Presentació.....	03
2. Objectius generals del Pràcticum	04
3. Estructura i continguts generals.....	05
4. Organització del Pràcticum	06
5. Pràcticum I	06
6. Pràcticum II	08
7. Pràcticum III	09
8. Pràcticum IV	11
9. Pràcticum V	12

1. PRESENTACIÓ

El Pràcticum de la formació dels mestres consisteix en un conjunt d'activitats realitzades fora del campus universitari que tenen per objectiu que els/les estudiants entrin en contacte directe amb l'àmbit professional per al qual s'estan preparant: l'Educació Primària. Constitueix, així mateix, una oportunitat per constatar, contrastar i posar en pràctica —en realitats concretes— els coneixements, els procediments, les competències i les actituds que els futurs mestres adquireixen mitjançant els estudis a la facultat.

El Pràcticum té una entitat pròpia i compta amb uns plantejaments, organització i realitzacions específics, que és concreten en la guia del Pràcticum i en el programa corresponent. Òbviament, en determinats aspectes es nodreix de coneixements, procediments i recursos aportats d'altres matèries i, alhora, els en proporciona. Sense que això vulgui dir que en sigui subsidiari, ni que supleixi aquelles activitats pràctiques que convé de fer en el marc de les altres matèries.

El Departament d'Ensenyament regula les bases per a la selecció de centres formadors. Cada centre formador ha d'elaborar, conjuntament amb la universitat corresponent, un pla de treball per als/les estudiants en pràctiques, que ha d'incloure els requisits per a l'assignació de tutories i els mecanismes de seguiment i d'avaluació com a centres formadors d'estudiants en pràctiques del grau de mestre.

2. OBJECTIUS GENERALS DEL PRÀCTICUM

1. Prendre consciència de l'existència de diversos elements relatius al context, l'organització i la relació que configuren la vida en un centre educatiu.
2. Identificar les relacions existents entre els diferents elements que defineixen els plantejaments educatius d'un centre: el projecte educatiu, el projecte curricular, les programacions d'etapa i de cicle, l'atenció a les necessitats educatives especials, l'organització i les intervencions del mestre.
3. Posar a prova les pròpies competències per projectar, posar en pràctica i avaluar una intervenció educativa que estigui fonamentada en coneixements teòrics, se serveixi de procediments rigorosos que concordin amb uns plantejaments educatius i curriculars del centre i contempli les característiques específiques dels infants i del context als quals va destinada.
4. Generar dinàmiques i espais de reflexió didàctica i pedagògica que afavoreixin la innovació, la transferència del coneixement i la socialització dels futurs professionals. El Pràcticum ha de ser una font de formació, d'innovació, de creació de recursos i d'obtenció de dades i evidències tant per als futurs mestres com per als mestres de l'escola i per al professorat de la Facultat.

El Pràcticum s'orienta, doncs, a servir aquests objectius tenint present els següents punts:

- Propiciar una visió de conjunt del fet educatiu que orienti i doni sentit a les actuacions professionals futures.
- Oferir l'oportunitat de conèixer algunes mostres de com es concreten en la realitat els plantejaments i propostes del sistema educatiu vigent.
- Aproximar-se al coneixement sobre la varietat, la diversitat i la complexitat de la realitat educativa.
- Fomentar la concepció dels centres educatius com a institucions inserides en la comunitat.

- Reflexionar sobre la funció de l'escola i dels mestres, com a coparticipants de l'educació dels infants, juntament amb els familiars, altres professionals i institucions.
- Promoure la conscienciació sobre el valor i la necessitat d'un marc teòric per analitzar i entendre la realitat educativa, com també per dissenyar la intervenció, posar-la en pràctica i avaluar-la.
- Conscienciar sobre la necessitat de la formació permanent i de la participació dels mestres en la recerca educativa.
- Facilitar espais de reflexió, i contrastar amb la realitat les pròpies idees i opcions de formació professional.

3. ESTRUCTURA I CONTINGUTS GENERALS DEL PRÀCTICUM

El Pràcticum cobreix un total de 44 crèdits ECTS del Grau d'Educació Primària que estan distribuïts de segon a quart curs:

- Pràcticum I, 6 crèdits a segon curs
- Pràcticum III, 2 crèdits a tercer curs
- Pràcticum II, 12 crèdits a tercer curs
- Pràcticum IV, 12 crèdits a quart curs (primer semestre)
- Pràcticum V, 12 crèdits a quart curs (segon semestre)

La distribució dels continguts i la seqüenciació dels objectius i competències a aconseguir en cadascun dels diferents Pràcticums presenta, en molts aspectes, un caràcter cíclic, amb una construcció progressiva del coneixement i de les habilitats que s'hi refereixen. Els continguts i objectius específics es detallen en la guia i el programa de cadascun dels pràcticums.

Al llarg del desenvolupament dels diferents pràcticums es realitzaran:

- Pràctiques d'observació: tenen per finalitat fer l'anàlisi global del centre, del seu model de pràctica educativa i de gestió i la seva relació amb l'entorn. Permeten establir un primer contacte amb l'aula.

- Pràctiques d'intervenció acompanyada: tenen per finalitat dur a terme intervencions puntuals a l'aula amb el suport i la supervisió del tutor/a del centre i el seguiment i reflexió del tutor/a de la universitat.
- Pràctiques d'intervenció autònoma: tenen per finalitat l'experimentació de la unitat de programació, el seguiment, l'avaluació i l'actuació com a mestre/professor responsable del grup classe, prenent les decisions que correspongui per gestionar l'aula.

4. ORGANITZACIÓ DEL PRÀCTICUM

El centre de pràctiques el proposa la coordinació del grau a partir de la xarxa de centres formadors del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Per adjudicar els centres de pràcticum als estudiants es tindran en compte els criteris establerts per cadascun dels pràcticums. No s'acceptarà que cap alumne/a proposi centre, ni tampoc que hi hagi centres que demanin alumnes concrets.

El marc horari dels/les estudiants de pràctiques és l'horari lectiu del centre més l'hora d'exclusiva per tal de garantir la seva participació en la vida del centre, reunions de departament, equips docents, claustres i reunions amb les famílies; així com en sessions de treball periòdiques amb el tutor/a del centre per garantir el seguiment i avaluació del pràcticum, per a la reflexió de la teoria en la pràctica i per dissenyar i executar conjuntament el projecte plantejat. Els/les estudiants també hauran d'assistir a les reunions de seminari amb el tutor/a corresponent de la facultat que es realitzen abans, durant i després de l'estada a l'escola.

PRACTICUM I

El Pràcticum I del Grau d'Educació Primària es un mòdul integrat per un seguit d'activitats formatives diverses i amb un sentit clarament exploratori i d'anàlisi global de la realitat escolar i social, és una primera presa de contacte de l'alumnat amb un centre escolar i el seu àmbit territorial proper per a la reflexió i l'anàlisi.

Està impartit per professorat de les àrees de Sociologia i Didàctica i Organització Educativa. El seu disseny i ubicació al Pla d'Estudis permet que estigui perfectament complementat amb l'assignatura de *Context Social i Gestió*

Escolar. Per poder realitzar amb certes garanties d'èxit el Practicum I, és recomenable haver cursat l'assignatura de *Context Social i Gestió Escolar*.

El Pràcticum I té per objectiu fonamental que els/les estudiants, en grup, prenguin un primer contacte com a futurs professionals amb un Centre Escolar i facin una observació de caràcter global de tres aspectes importants:

- l'entorn social de l'escola,
- una aproximació rigorosa i sistemàtica a l'observació,
- anàlisi a la realitat educativa i organitzativa d'un centre escolar i al territori en què aquest s'ubica.

CRONOGRAMA DEL PRÀCTICUM I

Fase I: Tutories prèvies a l'estada al centre

Període: mesos de novembre a gener

Fase II: Estada al centre

Dues setmanes consecutives al mes de febrer

Fase III: Tutories posteriors a l'estada al centre

Període: de febrer fins a juny

Seminaris de reflexió. Seguiment treballs grupals. Exposicions treballs.

AVALUACIÓ

L'avaluació del Practicum I ha de permetre la constatació de l'assoliment de les competències identificades en un primer nivell de dificultat.

L'avaluació consta d'un seguit d'indicadors:

1. Memòria final, suposa un 40% de l'avaluació i representa una síntesi descriptiva, valorativa i analítica de les diferents activitats, cerques i observacions realitzades durant tot el Practicum I.
2. Tutories i seminaris, representen un pes del 15% de l'avaluació i suposen la supervisió i seguiment, per part del professorat de la Facultat, d'algunes activitats de tipus pràctic i metodològic.

3. Exposicions de treballs, implica un 20% de l'avaluació i consisteix en l'assistència i participació en les reunions plenàries per tal de comunicar, valorar i analitzar la informació recollida a les diferents escoles i els seus entorns.
4. Informe de l'escola, implica un 25% de l'avaluació i ha de ser emès pel mestre o per la mestra responsable de l'equip de treball.

PRÀCTICUM III

El Pràcticum III està dissenyat perquè els futurs mestres puguin analitzar i reflexionar sobre alguns dels projectes d'innovació i investigació educativa que es realitzen a les escoles.

Està tutoritzat pel professorat del Departament de Pedagogia Aplicada. El seu disseny i la seva ubicació al Pla d'Estudis fan possible que estigui perfectament complementat amb l'assignatura de *Planificació, Investigació i Innovació*, situada en el mateix curs (3r) i semestre (2n).

Aquest pràcticum es realitza a les mateixes escoles on els/les estudiants fan el Pràcticum II.

El Pràcticum III té per objectiu fonamental que l'alumnat, en petit grup, conegui de forma directa un projecte d'innovació en el que està immers un centre educatiu. Els/les estudiants han de ser capaços de:

- Analitzar les característiques de les innovacions en els contextos escolars des de la perspectiva d'aula.
- Analitzar la implicació docent en els projectes d'innovació des de la perspectiva individual i col·lectiva.
- Elaborar projectes de recerca i d'innovació partint de l'anàlisi de les característiques del context.
- Vincular la innovació i la recerca amb el desenvolupament professional docent i de l'organització escolar.

CRONOGRAMA DEL PRÀCTICUM III

Fase I: Sessions preparatòries visites a les escoles

Període: entre els mesos de març i abril

Fase II: Visites als centres

Els estudiants, en petit grup, hauran de visitar les escoles per tal de recollir informació per poder proposar un projecte d'innovació, tasca fonamental d'aquest pràcticum.

Període: entre els mesos de maig i juny

Fase III: Seguiment dels projectes d'innovació

Seminaris de reflexió. Seguiment treballs grupals. Exposicions de treballs.

Període: d'abril fins a juny

AVALUACIÓ

L'avaluació consta de:

- Prova pràctica (50%). S'elaborarà un projecte d'innovació adequat i adaptat al centre de pràctiques de referència. Seguint un guió específic caldrà demostrar l'assoliment de les diferents competències treballades.
- Presentació del treball (50%). S'haurà de fer una presentació del projecte d'innovació en sessió de seminari, posant èmfasi en el projecte en sí i en la consideració del context per a justificar la proposta.

PRACTICUM II

Aquest pràcticum està pensat perquè els futurs mestres aprofundeixin en l'anàlisi i la comprensió dels processos d'ensenyament i aprenentatge i del desenvolupament humà a l'etapa d'educació primària. Aquestes pràctiques es porten a terme de forma intensiva durant un període de set setmanes, afavorint d'aquesta manera una immersió de l'estudiant a l'escola: en un primer moment, l'alumnat elaborarà les reflexions sobre la pràctica docent a partir de l'observació sistematitzada i de l'anàlisi; i en un segon moment, haurà de poder intervenir com a professional i orientar les seves reflexions a partir de la seva actuació, que serà proporcional a la durada de les pràctiques.

Sense perdre de vista el conjunt de tota l'etapa, l'estudiant farà el seguiment d'un grup-classe en un cicle determinat per tal d'aprofundir en el coneixement dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Al llarg d'aquestes pràctiques els/les alumnes hauran de dissenyar i experimentar propostes d'ensenyament i

aprenentatge diversificades segons necessitats de dues àrees fonamentals del currículum d'Educació Primària: les llengües i les matemàtiques.

El disseny i ubicació d'aquest Pràcticum al Pla d'Estudis permet que es relacioni amb les següents assignatures:

- Aprenentatge i Desenvolupament II
- Gestió i innovació a l'aula de Matemàtiques
- Llengües i Aprenentatge

Els tutors/es del Pràcticum II són professors i professores d'aquestes assignatures i per tant pertanyen als departaments de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, Unitat departamental de Didàctica de la Llengua i la Literatura i Unitat departamental de Didàctica de la Matemàtica.

CRONOGRAMA DEL PRÀCTICUM II

Fase I:

Tutories preparatòries

Període: entre els mesos de novembre i desembre

Fase II: Estada al centre i tutories un dia a la setmana a la Facultat

Període: set setmanes entre els mesos de gener i febrer

Seminari i tutories individuals o col·lectives a la Facultat

Presentació, intercanvi, discussió i avaluació de les observacions realitzades i dels processos dissenyats en petit grup.

Disseny i anàlisi de les intervencions de matemàtiques i llengua i sobre el tractament de la diversitat.

Reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge

Estada en el centre educatiu

Observació, participació i elaboració de documents.

Elaboració de diari de camp i notes d'observació.

Estudi de les situacions quotidianes al centre educatiu: tipus d'activitats i dinàmiques a l'aula, específicament a l'àrea de llengua i a la de matemàtiques

Aplicació de les intervencions d'ensenyament i aprenentatge de matemàtiques i llengua

AVALUACIÓ

L'avaluació consta de:

- Tutories (30%): participació, assistència i lliurament dels documents
- Informe del centre (30%). A l'estada al centre es valorarà: el grau de professionalitat, el nivell d'anàlisi i participació, la col·laboració amb el mestre, les relacions amb el grup classe, les intervencions portades a terme i la capacitat de reflexió sobre tot el procés.
- Carpeta d'aprenentatge (40%). Treball individual sobre: les observacions realitzades durant l'estada a l'escola, les intervencions d'aula i la seva anàlisi i la reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge.

PRACTICUM IV

Els Pràcticums IV i V es realitzen en el mateix centre de pràctiques amb excepció dels estudiants que volen cursar la menció de Necessitats Educatives Específiques i dels mestres generalistes que volen fer el Pràcticum V en una Escola d'Adults. El Pràcticum IV es fa durant el primer semestre de quart i el PV al segon. Els tutors i/o les tutores assignats a cada alumne/a de P-IV i de P-V també seran diferents.

El Pràcticum IV té un caràcter generalista i es vincula a un àrea curricular determinada. Un dels seus objectius més importants és que el futur mestre aprengui a dissenyar una seqüència didàctica i la pogui portar a la pràctica. La intervenció didàctica ha de tenir de 6 a 8 sessions. La tipologia de la intervenció resta oberta en cada cas a la decisió que es prengui per part dels tutors/es de l'escola i de la Facultat.

Aquestes pràctiques les tutoritza professorat dels departaments de: Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials, Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals, Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal, Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, i Pedagogia Aplicada.

Al llarg del Pràcticum IV, caldrà preveure la conveniència que l'alumnat mantingui contacte amb l'àrea curricular a la que vincularà el P-V, per tal de preparar una transició raonable i eficaç entre els dos Pràcticums de quart.

CRONOGRAMA DEL PRÀCTICUM IV

1r Període intensiu:

Dues setmanes consecutives el mes de setembre

Període extensiu:

Tots els dimarts del primer semestre

2n Període intensiu:

Dues setmanes consecutives el mes de gener

AVALUACIÓ

Per a l'avaluació es tindrà en compte:

- Tutories i seminaris. Participació i seguiment de les tutories per part dels estudiants.
- Informe de l'escola. A l'estada al centre es valorarà: el grau de professionalitat, el nivell d'anàlisi i participació, la col·laboració amb el mestre, les relacions amb el grup classe, les intervencions portades a terme i la capacitat de reflexió sobre tot el procés.
- Treball individual. S'avaluarà la capacitat valorativa i analítica de les diferents activitats, recerques i observacions realitzades durant tot el Pràcticum IV i, en especial, el disseny i l'experimentació d'una seqüència didàctica.

PRÀCTICUM V

Les pràctiques V es realitzen en el segon semestre del quart curs i poden ser de caràcter generalista, o vinculades a la Menció que realitza l'alumne/a: Educació Musical, Llengua Estrangera: Anglès, Educació Física o Necessitats Educatives Específiques. Els estudiants que facin aquesta última menció faran la meitat d'aquest Pràcticum en un altre centre educatiu.

L'àrea curricular del Pràcticum V ha de ser diferent a la del Pràcticum IV per a tots els estudiants. Els mestres generalistes poden demanar també fer aquestes pràctiques en una Escola d'Adults o a Llatinoamèrica.

El Pràcticum V ofereix diferents modalitats.

- Intervenció didàctica centrada en una àrea curricular. Aquesta modalitat no limita cap opció de tractament interdisciplinar, transversal o del tipus que es consideri convenient. Però sí que posa l'èmfasi en la dedicació a un àrea curricular en concret. Pot derivar-se de la programació del centre o pot ser proposat pel tutor o la tutora de la Facultat i acceptat per l'escola. Normalment inclourà una intervenció didàctica de 6 a 8 sessions programades per l'alumne/a. La tipologia de la intervenció resta oberta en cada cas a la decisió que es prengui per part dels tutors/es de l'escola i de la Facultat, i de l'alumne/a de pràctiques.
- *Aprenentatge Servei*, (APS). Aquesta modalitat combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo. El projecte d'Aprenentatge Servei s'estableix a proposta de l'alumne/a implicat, previ consens i acord amb l'escola i amb el tutor o la tutora de la Facultat.

L'objectiu de la modalitat APS en el context del Pràcticum V és que l'alumnat que hi opti pugui realitzar una intervenció que comporti alguna millora constatable en l'àmbit del seu centre de pràctiques. Aquesta millora serà el resultat del coneixement del medi, la creativitat, l'esforç personal, el compromís amb l'escola i amb la societat i el treball en equip.

Els tutors i tutores d'aquest pràcticum pertanyen als departaments de: Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials, Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals, Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal, Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, i Pedagogia Aplicada. Els tutors/es d'aquest Pràcticum no poden ser els mateixos que els del Pràcticum IV. Els alumnes que facin una menció tindran com a tutors i tutores d'aquest Pràcticum a professorat de la menció.

Durant el Pràcticum V el Grau d'Educació Primària organitza la "Jornada de Pràctiques" en la que participaran tots els estudiants de quart del grau. Aquesta Jornada ha de ser un espai rellevant de reflexió i apropament entre les escoles de pràctiques i la facultat ja que ofereix la possibilitat d'implicar als mestres en actiu i als futurs professionals.

CRONOGRAMA DEL PRÀCTICUM V

Mencions de Llengua Estrangera: Anglès, Educació Física, Educació Musical i Mestres Generalistes	Menció de NEE
1r Període extensiu: tots els dimarts del mes de febrer fins març.	A l'escola ordinària:
Període intensiu: 4 setmanes al mes d'abril.	1r Període intensiu: dues setmanes al mes d'abril.
2n Període extensiu: tots els dimarts de maig i juny.	A l'escola d'educació especial:
	2n Període intensiu: dues setmanes del més d'abril.
	2n Període extensiu: tots els dimarts de maig i juny.

AVALUACIÓ

Per avaluar aquest Pràcticum es tindrà en compte:

- Tutories i seminaris. Participació i seguiment de les tutories per part dels estudiants.
- Informe de l'escola. A l'estada al centre es valorarà: el grau de professionalitat, el nivell d'anàlisi i participació, la col·laboració amb el mestre, les relacions amb el grup classe, les intervencions portades a terme i la capacitat de reflexió sobre tot el procés.
- Treball individual. S'avaluarà la capacitat valorativa i analítica de les diferents activitats, recerques i observacions realitzades durant tot el Pràcticum V.
- Implicació i participació a la Jornada de Pràctiques del Grau.

